

Олексій Ю. Браславець, Кирило В. Головченко

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СПРОМОЖНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

У статті розглянуто теоретичні засади формування фінансової спроможності органів місцевого самоврядування в умовах фінансової децентралізації. Актуальність зумовлена потребою узгодження повноважень і ресурсів громад та різноманітністю підходів до тлумачення місцевих фінансів і критеріїв оцінювання спроможності. Місцеві фінанси визначено як складову публічних фінансів, що охоплює ресурси, інструменти та економічні відносини забезпечення послуг і розвитку територій. Уточнено їх функції та подано систему місцевих фінансів через взаємопов'язані блоки: ресурсний, видатковий, інструментальний, секторний, управлінський і інституційний.

Узагальнення наукових підходів дало змогу обґрунтувати фінансову спроможність ОМС як здатність на основі власних і залучених ресурсів стабільно виконувати повноваження, забезпечувати базові послуги за стандартами та підтримувати розвиток громади. Показано, що вона є результатом поєднання параметрів децентралізації й місцевої фінансової автономії та проявляється через баланс інституційного, нормативно-правового і ресурсного вимірів. Визначено управлінські пріоритети в умовах нестабільності: безперервність критичних послуг, резерви ліквідності, сценарне бюджетування та управління фінансовими ризиками. Виокремлено ознаки спроможності, пов'язані з економічним підґрунтям території, впливом зовнішнього середовища та інституційною організованістю.

Розглянуто підходи до оцінювання фінансової спроможності територіальних громад: нормативний (відповідно до критеріїв урядової методики) та наукові моделі, які поєднують бюджетні індикатори з параметрами економічного потенціалу і результативності видатків. Доведено, що вибір методики оцінювання має визначатися метою аналізу – від попередньої діагностики спроможності до комплексного оцінювання здатності громади забезпечувати послуги та розвиток.

Ключові слова: місцеві фінанси; фінансова спроможність; органи місцевого самоврядування; фінансова децентралізація; територіальна громада.